

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

**ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЮРИДИЧНА СЛУЖБА В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»**

**(галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
ступінь «Бакалавр»)**

Харків
«Право»
2020

Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи з початкової дисципліни «Юридична служба в органах державної влади та місцевого самоврядування» (ступінь «Бакалавр» спеціальність 081 «Право») / С. Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк, І. І. Бодрова, А. С. Чиркін, А.О. Муртіщева та ін. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. – 47 с.

Укладачі: С. Г. Серьогіна – тема 1,
О. Ю. Лялюк – тема 2,
І. І. Бодрова – тема 3,
М. О. Петришина – тема 4 (спільно з Фроловим О. О.),
А. С. Чиркін – тема 5 (спільно з Гринчак А.А.),
А. О. Муртіщева – тема 6 (спільно з Маринівим А. В.),
С. В. Болдирев – тема 7 (спільно з Попрошаєвою О. А.),
Т. В. Стешенко – тема 8 (спільно з Фоміною С.В.),
К. Є. Соляник – тема 9 (спільно з Закоморною К. О.),
О. С. Шутова – тема 10 (спільно з Омелько І. І.)

*Рекомендовано до видання кафедрою державного будівництва
університету (протокол № 2 від 07.09.2020 р.).*

1. В С Т У П

Навчальна дисципліна «Юридична служба в органах державної влади та місцевого самоврядування» розрахована на отримання здобувачами освітньої послуги знань щодо порядку формування та діяльності юридичної служби в структурі здійснення державної та муніципальної влади, розуміння критеріїв її ефективної побудови в структурі апаратів органів державної влади, а також місцевих рад та їх виконавчих органів, напрямків діяльності та основних завдань. Головна мета курсу полягає в усвідомленні місця та ролі правника в структурі управління населеним пунктом та регіоном, теоретичне осмислення фахової юридичної діяльності в органах державної влади та місцевому самоврядуванні, практичне опрацювання питань, що виникають в діяльності юридичних служб органів місцевого самоврядування України.

Матеріал курсу передбачає поглиблене вивчення питань загальнодержавного і локального регулювання у процесі організації та діяльності юридичних служб (департаментів, управлінь, відділів, секторів), основні напрямки діяльності (загально-правова робота, організація договірної діяльності, робота зі зверненнями громадян, претензійно-позовна діяльність тощо), взаємовідносини юридичної служби з іншими органами державної влади та місцевого самоврядування, принципи діяльності юридичної служби, взаємодія з адвокатурою, державною виконавчою службою, органами юстиції, нотаріусами та іншими органами, правовий статус юрисконсульта юридичної служби.

Вивчення цих питань планується за допомогою комплексного опрацювання спеціальної літератури, нормативно-правових актів та практики діяльності органів місцевого самоврядування України, аналізу судової практики за участю юридичної служби органів державної влади та місцевого самоврядування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Юридична служба в органах державної влади та місцевого самоврядування» набувачі освітньої послуги повинні:

знати і розуміти принципи діяльності юридичної служби; її місце і значення в організації державного та муніципального управління; критерії побудови ефективної моделі юридичної служби; напрямки діяльності юридичної служби та взаємодії з іншими органами державної влади та місцевого самоврядування.

вміти використовувати набуті знання на практиці щодо організації юридичної служби, реалізації функцій та завдань юридичної служби за всіма напрямками її діяльності.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	Всього годин	у тому числі		
			Лекції	Практич ні заняття	Самостій на робота
Модуль 1. Загальна характеристика державної служби та служби в органах місцевого самоврядування					
1.	Правове регулювання державної служби в Україні	14	4	4	10
2.	Служба в органах місцевого самоврядування: правове регулювання та особливості проходження	16	4	4	10
Модуль 2. Загальні засади юридичної служби в органах державної влади					
3.	Загальні засади організації та діяльності юридичної служби в органах державної влади	12	2	2	5
4.	Юридичне забезпечення діяльності Президента України	12	2	2	10
5.	Юридичне забезпечення діяльності Верховної Ради України	12	2	2	5
6.	Юридичне забезпечення діяльності системи виконавчої влади: порядок та основні напрямки	12	4	2	10

Модуль 3. Загальні засади юридичної служби в місцевому самоврядуванні					
7.	Правовий статус та організація роботи юридичної служби в місцевому самоврядуванні	12	2	2	5
8.	Функції юридичної служби в місцевому самоврядуванні та особливості реалізації певних видів юридичної діяльності в сфері місцевого самоврядування	12	2	2	5
9.	Правовий статус юрисконсульта юридичної служби, особливості проходження служби.	12	2	2	5
10.	Основні напрямки удосконалення юридичної служби на сучасному етапі розвитку муніципальної влади	14	2	2	5
Індивідуальні робота					30
Усього		150	26	24	70

**3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЮРИДИЧНА СЛУЖБА В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»**

Модуль 1. Загальна характеристика державної служби та служби в органах місцевого самоврядування

1. Правове регулювання державної служби в Україні

Поняття державної служби. Конституційно-правові засади державної служби.

Загальні вимоги до державних службовців. Права та обов'язки державних службовців за Законом України «Про державну службу» та іншими нормативно-правовими актами. Класифікація прав державних службовців. Класифікація обов'язків державних службовців. Поняття гарантій та заохочень державних службовців, їх види. Особливості відповідальності державних службовців. Розмежування відповідальності державних службовців за видами на: дисциплінарну, адміністративну, кримінальну та матеріальну, а також порядок їх застосування. Обмеження та заборони, пов'язані з перебуванням на державній службі. Декларування доходів державних службовців.

Проходження державної служби. Організація роботи та періодична атестація державних службовців. Щорічна оцінка виконання державним службовцем покладених на нього завдань. Особливості роботи працівників патронатної служби. Просування по службі.

2. Служба в органах місцевого самоврядування: правове регулювання та особливості проходження

Правове регулювання муніципальної служби в Україні. Право на службу в органах місцевого самоврядування в Україні. Статус муніципальних службовців, їх права та обов'язки. Обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування та проходженням служби. Порядок проведення атестації муніципальних службовців. Особливості правового статусу виборних осіб місцевого самоврядування.

Міжнародні стандарти муніципальної служби. Служба в органах місцевої влади у країнах Західної Європи. Зарубіжний досвід впровадження морального принципу в практику діяльності органів місцевого самоврядування. Зарубіжний досвід управління моральними відносинами в системі муніципальної служби. Моральні і етичні проблеми сучасної муніципальної служби.

Модуль 2. Загальні засади юридичної служби в органах державної влади

3. Загальні засади юридичної служби в органах державної влади

Поняття юридичної служби в органах державної влади. Правове регулювання юридичної служби. Принципи організації юридичної служби. Завдання юридичної служби. Форми і методи роботи в діяльності юридичної служби. Права та обов'язки юридичної служби. Види юридичної служби. Поняття та структура юридичного департаменту як форми організації юридичної служби. Сутність управління, відділу та сектору як форми організації юридичної служби.

4. Юридичне забезпечення діяльності Президента України.

Правотворчість Президента України та її нормопроектне забезпечення. Діяльність апарату Президента України щодо правового забезпечення роботи Президента. Органи забезпечення діяльності Президента України. Структура Адміністрації Президента України. Роль та значення головного державно-правового департаменту Адміністрації Президента України. Роль і значення апарату Ради Національної безпеки і оборони України в юридичному забезпеченні діяльності Президента України.

5. Юридичне забезпечення діяльності Верховної Ради України

Загальні засади нормотворчої діяльності Верховної Ради України. Правове регулювання нормотворчої діяльності Верховної Ради України. Апарат Верховної Ради України та його завдання. Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України, його структура, завдання та функції. Напрямки удосконалення діяльності з юридичного забезпечення Верховної Ради України.

6. Юридичне забезпечення діяльності системи виконавчої влади: порядок та основні напрямки

Загальна характеристика системно-структурної організації виконавчої влади в Україні. Юридичне забезпечення роботи Кабінету Міністрів України.

Юридична служба в центральних органах виконавчої влади. Основні напрямки юридичної діяльності по забезпеченню роботи центральних органів виконавчої влади.

Юридична служба місцевих державних адміністраціях: правовий статус, порядок діяльності.

Модуль 3 Загальні засади юридичної служби в місцевому самоврядуванні

7. Правовий статус та організація роботи юридичної служби місцевого самоврядування

Поняття юридичної служби. Місце і роль юридичної служби в системі місцевого самоврядування. Правовий статус юридичної служби. Загальнодержавне і локальне регулювання юридичної служби. Положення про юридичний виконавчий орган місцевої ради.

Моделі організації юридичної служби в практиці діяльності органів місцевого самоврядування України. Порядок формування юридичної служби й формування кадрового складу. Принципи діяльності юридичної служби.

8. Функції юридичної служби в місцевому самоврядуванні. Особливості реалізації певних видів діяльності

Компетенція юридичної служби як органу місцевого самоврядування. Основні напрямки діяльності юридичної служби. Правова регламентація компетенції юридичної служби.

Загально-правова робота, організація договірної діяльності, робота зі зверненнями громадян, претензійно-позовна діяльність в місцевому самоврядуванні. Здійснення функцій юридичної служби іншим органами (посадовими особами), підприємствами, установами, організаціями на договірній основі.

9. Правовий статус юрисконсульта юридичної служби, особливості проходження служби

Вимоги до службовця юридичної служби, порядок проведення конкурсу та заміщення вакантних посад. Посадова інструкція юрисконсульта юридичної служби. Керівник юридичної служби. Службова дисципліна та відповідальність працівника юридичної служби. Підвищення кваліфікації службовців.

Державна політика в кадровому забезпеченні юридичної служби місцевого самоврядування.

10. Основні напрямки удосконалення діяльності юридичної служби на сучасному етапі розвитку місцевого самоврядування

Проблеми правового регулювання службової діяльності та юридичної служби. Законопроектна діяльність щодо юридичної служби.

Проблеми організації діяльності з юридичного забезпечення інтересів місцевого самоврядування.

Корупція як деструктивний фактор публічної служби. Досвід протидії проявам корупції в країнах розвиненої демократії. Показники Європейської Комісії для оцінки службових відносин.

4. ПЛАНИ ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1.

Правове регулювання державної служби в Україні

Основні питання

1. Поняття та конституційно-правові засади державної служби.
2. Правовий статус державних службовців.
3. Порядок проходження державної служби.
4. Відповідальність державних службовців.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про Порядок організації проведення спеціальної перевірки відомостей щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування: Указ Президента України від 25.01.2012 р. № 33/2012 (зі змін.) // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 8. – Ст. 289; 2012. – № 39. – Ст. 1451.
2. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців: постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. № 169 (зі змін.) // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 8. – Ст. 351.
3. Рішення Конституційного Суду України від 16.10.2007 р. № 8-рп/2007 (справа про граничний вік перебування на державній службі та на службі в органах місцевого самоврядування) // Офіц. вісн. України – 2007. – № 80. – Ст. 2979.
4. Государственная служба: теория и организация. Курс лекций / Под общ. Ред. Охотского Е.В.-Ростов н/Д: Феникс, 1998.-640с.
5. Державна служба в Україні // Бюлетень законодавства та юридичної практики в Україні.- 2002.-№ 1.-352с.
6. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування: Монографія/ кол. авт., Під заг.ред. Оболенського О.Ю.- Хмельницький:

“Поділля”, 1999.-540с.

7. Дубенко С.Д. Державна служба і державні службовці в Україні-К.: “Видавничий дім”, 1999.-242с.
8. Організація державної служби. Навчально-методичний посібник під ред.Білої Р.Л.-Одеса, “Юридична література”, 2000-72с.

Завдання 1

Обміркуйте, яким чином можна вирішити наступні проблеми державної служби:

- а) українська державна служба не є професійною у сучасному Європейському розумінні;
- б) нинішня якість стосунків між державою і державним службовцем провокує корупцію і безвідповідальність;
- в) державна служба не є достатньо керованою з боку держави.

Завдання 2

2. Обґрунтуйте шляхи вирішення системних недоліків у функціонуванні державної служби, пов’язаних із:

- а) з недосконалістю правового регулювання сфери державної служби;
- б) браком її інституційної спроможності;
- в) недостатньою ефективністю системи управління державною службою.

Тема 2.

Служба в органах місцевого самоврядування: правове регулювання та особливості проходження

Основні питання

1. Правове регулювання муніципальної служби в Україні.
2. Міжнародні стандарти муніципальної служби.
3. Право на службу в органах місцевого самоврядування в Україні.
4. Особливості правового статусу виборних осіб місцевого самоврядування.

5. Відповідальність муніципальних службовців.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Конституція України (із змін., внесен. Законом України від № 2952-VI від 01.02.2011) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – №141; 2011. – № 10. – Ст.68.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (із змін.): Офіц. вісн. України. – 2012. – № 1. – Т 2. – Ст.8; 2012. – № 45. – Ст.1731; 2012. – № 45. – Ст.1737.
3. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001р., № 2493-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
4. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07. 2002 р., № 93-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290.
5. Закон України «Про запобігання корупції». Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст.2056.
6. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України». Відомості Верховної Ради України. 2014. № 47. Ст.2051.
7. Про затвердження Типового положення про проведення атестації посадових осіб місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2001 р. № 1440 (із змін.) // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 44. – Ст. 1983.
8. Про схвалення Концепції формування системи підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад: розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.04.2009 р. № 385-р // Там же. –2009.–№28. – Ст. 946.
9. Про затвердження типових професійно-кваліфікаційних характеристик посадових осіб місцевого самоврядування [Електрон. ресурс]: наказ Головного управління державної служби України від 29.12.2009 р. № 406. – Режим доступу: http://Neads.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=225461&cat_id=35561.

10. Про Порядок зовнішнього оцінювання за критеріями відповідності рівня освіти та кваліфікації порядку підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування[Електрон. ресурс]: наказ Головного управління державної служби України від 31.12.2009 р. № 414. – Режим доступу: http://№ads.gov.ua/co№trol/uk/publish/article?art_id=227965&cat_id=35561.
11. Рішення Конституційного Суду України № 1-рп/2000 від 09.02.2000 (справа про місцеве самоврядування) // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 30. – Ст.1283.
12. Європейська хартія місцевого самоврядування // Офіційний переклад. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2002. - №10: Місцеве самоврядування в Україні. – С.10-17.
13. Любченко П. М. Проблеми правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування / П. М. Любченко // Вісн. Акад. прав. наук України. –2008.–№1(52). – С. 89-97.
14. Погорілко В. Ф. Юридична відповідальність за порушення конституційного законодавства України / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко // Часопис Київського університету права. - 2001. - № 1. - С. 32.
15. Батанов О.В. Санкції в муніципальному праві України: проблеми теорії та практики // Часопис Київського університету права. – 2002. – №4. – С.34-41.
16. Князев С.Д. Конституционная ответственность в муниципальном праве: вопросы теории и практики // Журнал рос. права. – 2005. – №6. – С.81-88.
17. Краснов М.А. Публично-правовая ответственность представительных органов за нарушение закона // Государство и право. – 1993. – № 4. – С. 46-56.
18. Гуральник М. М. Муніципальна служба як чинник визначення правового статусу посадових осіб місцевих органів публічної влади в Україні// Науковий вісник національної академії внутрішніх справ, № 2, 2015. – с.136-144.
19. Москальчук К. Міжнародні стандарти муніципальної служби й право доступу громадян України до служби в органах місцевого самоврядування//Юридичний вісник, №3, 2013. – с. 60-65.

20. Калиновський Б.В. Шляхи удосконалення законодавчого регулювання служби в органах місцевого самоврядування України [Текст] / Б.В.Калиновський // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія : Юридичний вісник "Повітряне і космічне право" Зб. наук. пр. – К. : НАУ, 2012. – №1(22). – С. 50-55.

Завдання 1

При проведенні конкурсу на призначення на посаду керівника департаменту організаційної роботи виконавчого комітету міської ради до кандидатів були висунуті такі вимоги: вік – не молодше 30 років, проживання на території відповідного органу місцевого самоврядування не менше 3-х років, вища юридична освіта, стаж професійної діяльності – 2 роки, володіння державною мовою на побутовому рівні.

Чи правомірні вищеназвані вимоги? Хто має право на службу в органах місцевого самоврядування?

Завдання 2

Керівник департаменту по взаємодії з правоохоронними органами та цивільного захисту виконавчого комітету міської ради висловив побажання укласти договір з акціонерним товариством на здійснення правової допомоги. Однак голова акціонерного товариства відмовився укладати такий договір, оскільки керівник департаменту виконавчого комітету міської ради є муніципальним службовцем, а не посадовою особою місцевого самоврядування, і не може здійснювати такі повноваження.

Проаналізуйте ситуацію та підготуйте юридично обґрунтовану відповідь.

Завдання 3

На посаду молодшого спеціаліста департаменту комунального господарства виконавчого комітету міської ради був призначений громадянин Б. Невдовзі він написав заяву з проханням перевести його на вакантну посаду

головного спеціаліста. Керівник управління запропонував громадянину Б. скласти кваліфікаційний іспит. Однак громадянина Б. відмовився від складання іспиту, мотивуючи свою відмову тим, що його кваліфікація підтверджена наявністю в нього відповідної освіти, багаторічним стажем і позитивною характеристикою з попереднього місця роботи.

Зробіть юридичний аналіз ситуації та запропонуйте шляхи її вирішення.

Тема 3.

Загальні засади юридичної служби в органах державної влади

(колоквіум)

Основні питання

1. Поняття та правове регулювання юридичної служби в органах державної влади.
2. Принципи організації юридичної служби.
3. Завдання та функції юридичної служби.
4. Форми і методи роботи в діяльності юридичної служби.
5. Поняття та структура юридичного департаменту, управління, відділу та сектору як форми організації юридичної служби.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Боднарчук О.В. Щодо розмежування понять «правова робота» та «юридична служба» у сфері господарської діяльності // Юридичний вісник. - № 3 – 2011. – С. 88-91
2. Махріна С.В. Правова робота райдержадміністрацій: аналіз основних помилок та рекомендацій щодо їх недопущення / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, місцевого самоврядування, держ. п-в, установ і орг. – Чернігів: ЦППК, 2011. – 6 с.
3. Сохацька О.Є. Методично-правове забезпечення організації договірної роботи в органах місцевого самоврядування // Електронний ресурс. –

Режим доступу: academy.gov.ua/ej/ej2/txts/region/05sojoms.pdf

4. «Організація діяльності юридичної служби відповідно до Загального положення про юридичну службу»: Методичні рекомендації // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://obljustif.gov.ua/wp-content/uploads/2013/08/2.-ROBOTA-Organizatsiya-yurid-sluzhbu-vidpo-do-Zagalno-polozh-pro-yurid-sluzhbu..pdf>.
5. Висновки, що складає юридична служба органу виконавчої влади за результатами експертизи проектів нормативноправових актів: методичні рекомендації // Електронний ресурс. – Режим доступу: http://just.cg.gov.ua/web_docs/2950/2018/03/docs/

Тема 4.

Юридичне забезпечення діяльності Президента України

Основні питання

1. Правотворчість Президента України та її нормопроектне забезпечення.
2. Діяльність апарату Президента України щодо правового забезпечення роботи Президента.
3. Органи забезпечення діяльності Президента України.
4. Роль та значення головного державно-правового департаменту Адміністрації Президента України та апарату Ради Національної безпеки і оборони України в юридичному забезпеченні діяльності Президента України.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Бодрова І. І. Система допоміжних органів при Президентові України / І. І. Бодрова // Державне будівництво та місцеве самоврядування. - 2012. - Вип. 23. - С. 94-104.
2. Зозуля О. І. Правове регулювання діяльності апарату Президента України / О. І. Зозуля // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 391–396 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010->

3. Зозуля О. І. Секретаріат Президента України: нормативно-правові засади організації та діяльності : монографія / О. І. Зозуля ; за ред. О. В. Марцеляка. – Х. : Харків юридичний, 2008. – 304 с.
4. Полякова Ю. О. Органи забезпечення діяльності Президента України та їх місце в механізмі управління державою / Ю. О. Полякова // Форум права. — 2013. — № 4. — С. 311—316 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [Http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FPindex.htm_2013_4_54.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FPindex.htm_2013_4_54.pdf)
5. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів: Схвалено постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00>

Завдання 1

Прем'єр-міністр України доручив адміністрації Президента України доопрацювати проект постанови Уряду та подати його на розгляд Уряду як ініціативу Президента. Голова адміністрації Президента передав цей проект до юридичного департаменту для проведення правової експертизи та внесення змін до проекту.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Чи правомірні дії Прем'єр-міністра та голови адміністрації Президента? Які завдання та функції юридичної служби Президента України?

Завдання 2

Головним державно-правовим департаментом адміністрації Президента України в ініціативному порядку було розроблено проект Указу Президента про зміни в структурі Адміністрації Президента України. Голова департаменту направив даний Указ на підпис Голові держави, який підписав Указ.

Проаналізуйте дії Голови департаменту та Голови держави. Запропонуйте шляхи вирішення ситуації.

Завдання 3

На засідання РНБО запросили керівника апарату РНБО та заслухали його звіт про результати нормотворчої діяльності. В процесі звіту з'ясувалося, що нормативно-правове забезпечення не є основним завданням апарату РНБО.

Чи правомірні дії РНБО та керівника апарату? Які завдання виконує апарат РНБО?

Тема 5.

Юридичне забезпечення діяльності Верховної Ради України

Основні питання

1. Загальні засади нормотворчої діяльності Верховної Ради України.
2. Апарат Верховної Ради України та його завдання для юридичного забезпечення діяльності Верховної Ради України.
3. Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України, його структура, завдання та функції.
4. Напрямки удосконалення діяльності з юридичного забезпечення Верховної Ради України.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Богачова О. В. Нариси із законотворення. Кам'янець-Подільський: Рута, 2013. 224 с.
2. Лихач Ю. Напрями удосконалення інституційно-правового забезпечення діяльності апарату Верховної Ради України. Ефективність державного управління. 2018. Вип. 1 (54). ч. 2. С. 268-273. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_54/fail/33.pdf
3. Погребняк Н. С. Форми діяльності апарату Верховної Ради України. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 29. 2015 р. С. 43-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dbms_2015_29_6
4. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) Апарат Верховної Ради України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06>

5. Про затвердження Положення про порядок роботи у Верховній Раді України із проектами законів, постанов, інших актів Верховної Ради України: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 22 травня 2006 № 428.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428/06-%D1%80%D0%B3>

6. Про затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 25 серпня 2011 № 769.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769/11-%D1%80%D0%B3>

7. Про Положення про порядок роботи з документами у Верховній Раді України: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 25 травня 2006 № 448

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/06-%D1%80%D0%B3>

8. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 №

1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

8. Теплюк М. О. Введення закону в дію: теоретико-правові проблеми законодавчого регулювання: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / М. О. Теплюк. К., 2014. С. 8.

9. Чернолуцький Р. В. Нормопроектна діяльність у конституційному праві України: питання теорії та практики: монографія / за ред. д-ра юрид. наук, проф., засл. діяча науки і техніки М. О. Баймуратова. Одеса: Фенікс, 2016. 360 с.

Завдання 1

При підготовці до голосування проекту Закону “Про муніципальну власність” у другому читанні народним депутатам за 15 днів було надано відповідний законопроект, висновок головного комітету та інші супровідні документи. Зазначений проект Закону був завізований головою головного комітету, керівником секретаріату цього комітету і керівником редакційного підрозділу Апарату Верховної Ради.

Проаналізуйте чи була дотримана процедура і строки розгляду законопроекту на стадії другого читання?

Завдання 2

Після подання на підпис Голові Верховної Ради тексту Закону “Про особливості муніципальної системи України” було виявлено явну редакційну неузгодженість. Після цього Голова ВРУ вніс на розгляд ВРУ пропозицію щодо усунення відповідної редакційної неузгодженості, і за це було проголосовано більшістю голосів народних депутатів від конституційного складу Верховної Ради України. Далі головний комітет, редакційний підрозділ та інформаційне управління Апарату ВРУ протягом трьох днів підготували і подали на підпис уточнений текст закону.

Зазначте чи був дотриманий порядок усунення неузгодженостей та неточностей у прийнятому законі? Яку участь у відповідному процесі здійснює юридичний підрозділ Апарату ВРУ?

Завдання 3

За дорученням Голови Верховної Ради України керівником Головного юридичного управління Апарату ВРУ разом з експертами та науковцями був розроблений проект Закону “Про парламентський контроль”. Відповідний законопроект був внесений до ВРУ керівником Головного юридичного управління Апарату ВРУ та зареєстрований сектором реєстрації законопроектів відділу з питань планування та обліку проходження законопроектів Головного організаційного управління апарату Верховної Ради України.

Визначте, який передбачений порядок реєстрації законопроектів у Апараті ВРУ? Охарактеризуйте обсяг повноважень керівника Головного юридичного управління Апарату ВРУ.

Тема 6.

Юридичне забезпечення діяльності системи виконавчої влади: порядок та основні напрямки

Основні питання

1. Юридичне забезпечення роботи Кабінету Міністрів України.
2. Юридична служба в центральних органах виконавчої влади.

3. Основні напрямки юридичної діяльності по забезпеченню роботи центральних органів виконавчої влади.
4. Юридична служба місцевих державних адміністраціях: правовий статус, порядок діяльності.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Долгополов А. М. Організація юридичної служби на підприємствах : конспект лекцій / А. М. Долгополов. К. : МАУП, 2000. 72 с.
2. Домбровський С.Ф. Організація правової роботи та юридичного обслуговування підприємств, установ, організацій: Навчальний посібник для студентів навчальних закладів та факультетів. Харків : Консум, 2005. 396 с.
3. Глущенко Ю.М. Правотворча діяльність місцевих державних адміністрацій та основні напрямки її удосконалення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Ю. М. Глущенко. К., 2011. С. 10.
4. Кунєв Ю. Д. Правове забезпечення діяльності органу державної влади: теоретичний аспект. Публічне право № 3 (7) (2012). С. 44-50. URL: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2012/7/Kunev.pdf>
5. Питання проведення антидискримінаційної експертизи та громадської антидискримінаційної експертизи проектів нормативно-правових актів: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2013 р. № 61 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/61-2013-%D0%BF>
6. Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2009 р. № 850 URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/235022568>
7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#n290>
8. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
9. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
10. Про затвердження структури Секретаріату Кабінету Міністрів України:

Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 564 URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/564-2016-%D0%BF>

11. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF/print>

12. Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1040-2008-%D0%BF>

13. Про затвердження Порядку проведення органами юстиції перевірок стану правової роботи та систематизації законодавства. Наказ Міністерства Юстиції України від 18.01.2012 р. № 91/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0075-12>

14. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

15. Рекомендації Міністерства юстиції України "Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації" від 15.01.1996 № 2. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v14_7323-07

Завдання 1

Міністром агропромислового комплексу України був внесений на розгляд Кабінету Міністрів України проект постанови "Про забезпечення весняно-посівної кампанії 2020 року". Зазначений проект Постанови підготовлений з необхідними додатками, візуванням Міністра агропромислового комплексу України та керівника Департаменту Секретаріату КМУ з питань безпеки життєдіяльності, охорони навколишнього природного середовища та агропромислового комплексу.

Проаналізуйте, хто є суб'єктом і яка процедура внесення проектів актів на розгляд КМУ. Зазначте, яку участь у цьому процесі здійснює керівник юридичної служби органу, який є головним розробником проекту акту?

Завдання 2

Зазначте, які існують види експертиз, і які передбачені особливості проведення експертиз проектів нормативно-правових актів, що здійснюють юридичні служби органів виконавчої влади, державних підприємств, установ та організацій?

Завдання 3

21.02.2020 р. керівником Державної агенції з питань морських ресурсів було надано доручення юрисконсульту (з шістнадцятимісячним досвідом роботи на державній службі) аналітично-правового управління представити і захистити інтереси Агенції у суді по справі про визнання дій керівництва Державної агенції з питань морських ресурсів протиправними.

Проаналізуйте ситуацію, зазначте, які завдання виконує юридична служба органу виконавчої влади. Визначте, чи правомірні дії керівника Державної агенції з питань морських ресурсів? Які особливості чинного законодавства стосовно представництва державних органів у суді?

Тема 7.

Правовий статус та організація роботи юридичної служби у місцевому самоврядуванні

Основні питання

1. Загальнодержавне і локальне регулювання юридичного супроводу в місцевому самоврядуванні.
2. Ефективність діяльності юридичної служби: критерії побудови належної структури юридичного апарату.
3. Регламент місцевої ради і виконавчих органів, положення про орган, інструкції, положення порядки тощо як правова основа діяльності юридичної служби в місцевому самоврядуванні.

4. Порівняльний аналіз практики організації та діяльності юридичних підрозділів в територіальних громадах України.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Горевий В.І. Окремі форми участі юридичної служби у підготовці локальних нормативно-правових актів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lib.uabs.edu.ua/library/P_Visnik/Numbers/1_3_2010/03_01_03.pdf
2. Горовий В.І. Організація юридичної служби на підприємстві. Навчальний посібник. – Суми : ВТД «Університетська книга». – 2007. – 301 с.
3. Деякі питання підвищення кваліфікації працівників юридичних служб центральних органів виконавчої влади: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2004 року № 1657
4. Деякі питання проведення антикопійної експертизи: наказ Міністерства юстиції від 18.03.2015 № 383/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>
5. Долгополов А. М. Організація юридичної служби на підприємствах : конспект лекцій / А. М. Долгополов. – К. : МАУП, 2000. – 72 с.
6. Домбровський С.Ф. Організація правової роботи та юридичного обслуговування підприємств, установ, організацій: Навчальний посібник для студентів навчальних закладів та факультетів. – Харків : Консум, 2005. – 396 с.
7. Коваленко В. В. Загально-правова робота юридичної служби органів місцевого самоврядування : питання сьогодення / В. В. Коваленко // Сучасні аспекти правового життя України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 28–29 серпня 2012 р.). – К. : Центр прав. наук. досліджень, 2012. – С. 27–28.
8. Коваленко В. В. Юридична служба органів місцевого самоврядування як суб'єкт підзаконної нормотворчості / В. В. Коваленко // Право і Безпека. – 2012. – № 3 (45). – С. 97–100.
9. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 липня 2005 року № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України – 2005. - № 5.

– Ст. 446.

10. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
11. Красько И. Е. Договорная практика / И. Е. Красько, В. П. Жужман, Н. И. Титов, К. О. Саутенко. – Х. : РИП «Оригрнал», 1993. – 142 с.
12. Місцеве самоврядування в Україні в умовах становлення правової держави: Монографія / За ред. Ю.М. Тодики, В.А. Шумілка. – Х.: ТОВ “Одіссей”, 2004. – 392 с.
13. Правовая работа на промышленном предприятии / Ю. М. Аристаков, А. Б. Годес, А. В. Маврин, А. Н. Раевский. – М. : Юрид. лит., 1972. – 365 с.
14. Про вдосконалення організації правової роботи в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2001 року № 1693 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
15. Про деякі заходи щодо зміцнення юридичних служб державних органів: Указ Президента України № 1207 від 11 грудня 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>;
16. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n529>
17. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96–ВР // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
18. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97–ВР // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
19. Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації Міністерство юстиції України: затв. Рекомендації №2 від 15 січня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
20. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: Монографія / За ред. Ю.М. Тодики. – Х.: Право, 2009. – 540 с.
21. Слобожан О. В. Роль адміністративно-процедурного кодексу в удосконаленні правового забезпечення діяльності органів місцевого

самоврядування / О. В. Слобожан // Державне та муніципальне управління [Текст] : наук. вісн. Академії муніципального управління. - Вип. 2(4). / за заг. ред. В. К. Присяжнюка, В. Д. Бакуменка. - К. : Видавничо-поліграфічний центр Академії муніципального управління, 2008. - С. 122-130. - (Серія «Управління»).

22. Слобожан О. Специфіка кадрового забезпечення юридичних служб органів місцевого самоврядування / О. Слобожан // Стратегія регіонального розвитку: формування та механізми реалізації [Текст] : матер. підсум. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (30 жовтня 2009 р., м. Одеса) : у 2 т. Т. 1. - Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. - С. 83, 84.

23. Слобожан О.В. Історія становлення юридичної служби в органах місцевого самоврядування України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2010-1/doc/2/09.pdf>.

24. Соляник К.Є. Виконавчі органи місцевих рад в Україні: правовий статус і організація роботи: Монографія – Х.: Крок, 2004. – 255 с.

25. Сохацька О.Є. Методично-правове забезпечення організації договірної роботи в органах місцевого самоврядування // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2/txts/region/05sojoms.pdf>

Завдання 1

За дорученням секретаря міської ради постійною комісією з питань транспорту, зв'язку та екології Харківської міської ради був підготовлений проект рішення “Про підтримку безпечного екологічного стану річки Лопань”. Даний проект рішення з обґрунтуванням доцільності розгляду зазначеного питання був завізований заступником голови за відповідним напрямком діяльності та заступником голови обласної ради. Візи були проставлені на лицьовому боці останньої сторінки проекту документу.

Проаналізуйте ситуацію. Надайте правовий висновок щодо процедури ініціювання і підготовки проекту рішення на прикладі Харківської міської ради. Зазначте порядок візування проектів документів Харківської міської ради.

Завдання 2

Юридичним департаментом міської ради був розроблений проект розпорядчого акту міської ради, підготовлена антикорупційна експертиза і висновок щодо відповідності зазначеного акту вимогам Конституції України, чинного законодавства України, інтересам територіальної громади міста Харкова та правилам юридичної техніки.

Проаналізуйте ситуацію. Визначте, які функції виконує юридичний департамент на прикладі Харківської міської ради. Охарактеризуйте особливості антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів відповідно до чинного законодавства.

Тема 8.

Функції юридичної служби в місцевому самоврядуванні. Особливості реалізації певних видів діяльності

Основні питання

1. Правове регулювання прав та обов'язків юридичної служби та її працівників.
2. Законодавче і локальне забезпечення юридичного супроводу захисту прав та інтересів територіальної громади та її органів.
3. Особливості здійснення загально-правової та організаційно-договірної діяльності.
4. Регламентування роботи зі зверненнями громадян, претензійно-позовної діяльності в місцевому самоврядуванні.
5. Взаємодія юридичної служби із органами юстиції, адвокатурою, нотаріатом, державною виконавчою службою та іншими суб'єктами в процесі реалізації функцій та повноважень служби.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97–ВР // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

2. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96–ВР // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. № 5076-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
4. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. № 3460-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
2. Коваленко В. В. Місце юридичної служби в системі органів місцевого самоврядування / В. В. Коваленко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право. – 2012. – Вип. 20. – Ч. 1. – Т. 1. – С. 154–157.
3. Коваленко В. В. Основні напрямки діяльності юридичної служби органів місцевого самоврядування / В. В. Коваленко // Роль права у забезпеченні законності та правопорядку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 31 серпня 2012 р.). – Запоріжжя : Запорізька міська громад. організація «Істина», 2012. – С. 58–59.
4. Коваленко В. В. Юридична служба органів місцевого самоврядування : мета, завдання та функції / В. В. Коваленко // Сучасні проблеми правового забезпечення державних реформ : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 11 серпня 2012 р.). – Л. : Центр правничих ініціатив, 2012. – С. 16–17.
5. Лісовська О.О. Функції юридичної служби в діяльності органів місцевого самоврядування // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/lisovska-oo-funktsiyi-yuridichnoyi-sluzhbi-v-diyalnosti-organiv-mistsevogo-samovryaduvannya/>

Завдання 1

Мешканець міста звернувся до міської ради з письмовим зверненням на ім'я міського голови з приводу ініціювання місцевого референдуму. У зверненні було зазначено прізвище, ім'я, по батькові мешканця, викладено суть питання та зазначено його електронну поштову адресу для відповіді. Через

місяць після розгляду зазначеного звернення юридичний департамент міської ради надіслав громадянину відповідь про невідповідність звернення вимогам законодавства, заборону повторного подання звернення з цього ж питання та порадив звернутися на особистий прийом до секретаря міської ради.

Проаналізуйте ситуацію. Чи відповідають дії юридичного департаменту вимогам чинного законодавства України? На прикладі конкретного села, селища, міста визначте повноваження юридичної служби із розгляду звернень громадян.

Завдання 2

Громадянин звернувся до міської ради за наданням безоплатної правової допомоги, а саме – здійснення представництва громадянина у суді першої інстанції. Через два місяці юридична служба міської ради повідомила, що представництво громадян у судах не належить до безоплатних правових послуг, а тому може бути надана громадянину на платній основі.

Чи належить до повноважень юридичної служби розгляд звернень про надання безоплатної правової допомоги? Яка відповідь має бути надана громадянину?

Завдання 3

Адвокат звернувся із адвокатським запитом до міської ради з метою отримати роз'яснення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо повноважень виконавчих органів місцевої ради у сфері охорони здоров'я. Через десять днів адвокату було повідомлено, що юридична служба міської ради має отримати додаткову інформацію від виконавчих органів міської ради для надання відповідного роз'яснення, тому строк розгляду адвокатського запиту продовжено до тридцяти робочих днів.

Проаналізуйте ситуацію. Чи відповідають дії адвоката та юридичної служби вимогам чинного законодавства України?

Тема 9.

Правовий статус юрисконсульта юридичної служби, особливості проходження служби.

Основні питання

1. Порядок заміщення посад в юридичних підрозділах місцевих рад України. Нормативні вимоги до кандидатів на вакантні посади.
2. Організація керівництва і координації, контролю та обліку в юридичній службі.
3. Дисциплінарна відповідальність службовця юридичного підрозділу місцевої ради.
4. Підвищення кваліфікації і державна політика у сфері забезпечення фахівцями-правниками муніципального менеджменту.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 року № 2493 // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. №1700-VII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n29>
3. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців: постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 169 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2002-%D0%BF>
4. Про затвердження Порядку організації підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування у навчальних закладах за державним замовленням Національного агентства України з питань державної служби: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 19 квітня 2017 р. № 86 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0832-17>

5. Пугинский Б.И., Неверов О.Г. Правовая работа: Учебник. – М.: Зерцало-М, 2004. – 167 с.
6. Слобожан О. В. Функції юридичних служб місцевих рад в сучасних умовах розвитку місцевого самоврядування / О. В. Слобожан // Актуальні проблеми державного управління [Текст] : зб. наук. пр. - Вип. 3(35). - Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2008. - С. 287 - 296.
7. Слобожан О. Юридичний супровід роботи місцевих рад як складова системи управління якістю / О. Слобожан // Державне управління та місцеве самоврядування [Текст] : тез. ІХ міжнар. наук. конгр. (26 - 27 березня 2009 р.). — Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2009. — С. 106, 107.

Завдання 1

Під час розгляду документів громадянина А., поданих на заняття вакантної посади заступника директора юридичного підрозділу селищної ради, було встановлено, що громадянин А. є пасинком директора юридичного підрозділу селищної ради. За рішенням голови кадрової комісії громадянину А. було відмовлено у допуску до конкурсу на зайняття вакантної посади через порушення обмежень, пов'язаних із прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування. Громадянин А. зазначив, що із вітчизном давно не спілкувався, проживає окремо та наполягав на своїй участі у конкурсі.

Проаналізуйте ситуацію. Які вимоги до кандидатів на вакантні посади в юридичних підрозділах місцевих рад встановлені чинним законодавством України? Чи правомірні дії громадянина А. та комісії?

Завдання 2

В оголошенні про проведення конкурсу на зайняття вакантної посади заступника директора юридичного департаменту міської ради було визначено основні вимоги до кандидатів та термін прийняття документів – протягом п'ятнадцяти календарних днів з дня оголошення конкурсу. На сімнадцятий день з моменту оголошення конкурсу громадянин А. подав документи до конкурсної комісії міської ради з метою взяти участь у конкурсі. Конкурсна комісія

відмовила громадянину А. прийняти документи, оскільки серед них не було характеристики особи з її останнього місця роботи та копій її наукових публікацій за останні п'ять років, а також оскільки громадянин А. порушив строки подання документів, зазначені в оголошенні про конкурс.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи правомірні дії громадянина А. та конкурсної комісії?

Тема 10.

Основні напрямки удосконалення діяльності юридичної служби на сучасному етапі розвитку місцевого самоврядування

(колоквіум)

Основні питання

1. Проблеми правового регулювання службової діяльності та юридичної служби.
2. Проблеми організації діяльності з юридичного забезпечення інтересів місцевого самоврядування.
3. Корупція як деструктивний фактор публічної служби.

Список нормативно-правових актів та літератури

1. Європейська хартія місцевого самоврядування // Офіційний переклад. // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. – 2002. - №10: Місцеве самоврядування в Україні. – С.10-17.
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. №1700-VII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n29>
3. Любченко П. М. Проблеми правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування / П. М. Любченко // Вісн. Акад. прав. наук України. –2008.– №1(52). – С. 89-97.

4. Калиновський Б. В. Шляхи удосконалення законодавчого регулювання служби в органах місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / Б. В. Калиновський // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2012. – № 1. – С. 50-54. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2012_1_12
5. Кальниш Ю. Європейський досвід професійної підготовки муніципальних службовців (на прикладі Франції та Німеччини) / Ю. Кальниш, Б. Мечинський // Збірник наукових праць НАДУ при Президентіві України. – 2004. – 2. – С. 214-224.
6. Настюк В. Я. Муніципалізація влади – європейський шлях протидії корупції / В. Я. Настюк // Проблеми реформування місцевого самоврядування України в контексті наближення до європейських стандартів : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 28 жовт. 2009 р. – Х. : НДІ держ. буд-ва та місцевого самоврядування АПрН України / редкол. Ю. П. Битяк [та ін.], 2009. – С. 138-139.
7. Костенко І. В. Особливості запобігання та протидії корупції на публічній службі в аспекті діяльності Національного антикорупційного бюро України / І. В. Костенко // Державне будівництво та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування . – Харків : Право, 2018. – Вип. 35. – С. 201-212.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Підготовка до практичних занять сприяє поглибленому вивченню основних тем дисципліни «Юридична служба в органах державної влади та місцевого самоврядування» і має на меті формування спеціальних правничих компетентностей щодо розуміння сутності юридичної служби, форм її організації та особливостей здійснення.

Формами самостійної роботи студентів є :

- 1) виконання домашніх завдань при підготовці до практичних занять;
- 2) робота з матеріалами лекцій;
- 3) робота в інформаційних мережах;

Домашні завдання для самостійної роботи:

1. Оберіть одне із завдань, проаналізуйте та наведіть схематично:

- 1.1. Порядок проходження державної служби.
- 1.2.Виборчі особи місцевого самоврядування в системі публічної влади.
- 1.3.Структура юридичного департаменту, управління, відділу (навести приклад за місцем Вашого проживання).
- 1.4.Нормотворчий процес з прийняття актів Президента України.
- 1.5.Система органів забезпечення діяльності Президента України.
- 1.6.Нормотворчий процес у Верховній Раді України.
- 1.7.Структура Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України.
- 1.8.Структура юридичної служби місцевої державної адміністрації.
- 1.9.Нормотворчий процес в органах місцевого самоврядування.

2. Проаналізуйте та письмово наведіть статистичні дані та зробіть загальні висновки щодо:

- 2.1.Кількості службовців в юридичній службі місцевих державних адміністрацій та їх динаміка за роки незалежності.
- 2.2.Показників результатів експертної діяльності юридичної служби.
- 2.3.Показників нормотворчої діяльності Президента України за останні 5

років.

2.4. Показників нормотворчої діяльності в системі виконавчих органів влади.

2.5. Показників нормотворчої діяльності в органах місцевого самоврядування (в межах територіальної громади, членом якої ви є).

3. Запропонуйте власні підходи до розв'язання дискусійного питання:

3.1. Оптимальна структура юридичної служби органу державної влади та місцевого самоврядування.

4.2. Проблеми формування юридичної служби органу державної влади та місцевого самоврядування.

4.3. Контроль за діяльністю юридичної служби: форми та порядок здійснення.

4.4. Основні напрямки удосконалення роботи юридичної служби в органах державної влади та місцевого самоврядування.

4.5. Проблеми матеріально-фінансового та організаційного забезпечення юридичної службової діяльності.

6. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ

Антидискримінаційна експертиза – вид експертизи проектів законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, інших проектів нормативно-правових актів, що розробляються органами виконавчої влади, яка проводиться юридичною службою органу виконавчої влади під час проведення юридичної експертизи проектів актів з метою виявлення у проектах актів положень, які містять ознаки дискримінації, та надання пропозицій щодо їх усунення.

Антикорупційна експертиза – діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Апарат Верховної Ради України – це орган, який здійснює правове, наукове, організаційне, документальне, інформаційне, кадрове, фінансово-господарське, матеріально-технічне, соціально-побутове та інше забезпечення діяльності Верховної Ради України, народних депутатів України.

Апарат Президента України – це створені главою держави в межах коштів Державного бюджету консультативні, дорадчі, допоміжні та інші органи і служби.

Апарат Ради національної безпеки і оборони України – державний орган, який здійснює поточне інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення діяльності Ради національної безпеки і оборони України.

Гендерно-правова експертиза – вид експертизи, метою проведення якої є комплексне дослідження законодавства та проектів нормативно-правових актів у частині їх відповідності міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюціям міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів з прав людини стосовно дотримання принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; запобігання прийняттю та наявності нормативно-правових

актів, положення яких не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Державний службовець – це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби.

Державний орган – орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю.

Корупція – використання особою, зазначеною у Законі України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у Законі України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Посадова особа місцевого самоврядування – це особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження у здійсненні організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій та отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету.

Правова робота – діяльність юридичної служби або юрисконсульта відповідної категорії, що виконує функції юридичної служби (далі - юридична служба), щодо забезпечення правильного застосування, неухильного дотримання та запобігання невиконанню вимог чинного законодавства об'єктом

перевірки, його керівниками та працівниками під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків.

Регламент Верховної Ради України – це нормативно-правовий акт, який приймається Верховною Радою України у вигляді закону та встановлює порядок підготовки і проведення сесій Верховної Ради України, засідань, формування державних органів, визначає законодавчу процедуру, процедуру розгляду інших питань, віднесених до її повноважень, та порядок здійснення контрольних функцій Верховної Ради.

Регламент Кабінету Міністрів України – це нормативно-правовий акт, який затверджується Кабінетом Міністрів України й регулює питання планування роботи Уряду, порядок підготовки і проведення засідань, підготовки і прийняття актів Кабінету Міністрів України, координації діяльності членів Уряду та його робочих органів, контролю та виконавчої дисципліни, забезпечення діяльності Прем'єр-міністра України та віце-прем'єр міністрів України, постійних і тимчасових органів Кабінету Міністрів України й інші питання.

Секретаріат Кабінету Міністрів України – це структурний підрозділ Кабінету Міністрів України, який здійснює організаційне, експертно-аналітичне, правове, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення діяльності Кабінету Міністрів України, підготовку і проведення його засідань та діяльності членів Кабінету Міністрів України.

Систематизація законодавства – упорядкування законодавства, приведення його до внутрішньо узгодженої системи. Систематизація законодавства включає облік, підтримання у контрольному стані та зберігання актів законодавства.

Служба в органах місцевого самоврядування – це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом.

Юридична служба – це самостійний структурний підрозділ, основним завданням якого є організація правової роботи, спрямованої на правильне застосування, неухильне дотримання та запобігання невиконанню вимог законодавства, інших нормативних актів органом виконавчої влади, підприємством, їх керівниками та працівниками під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків, а також представлення інтересів органу виконавчої влади, підприємства в судах.

7.ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Спеціальність, ступінь підготовки	Характеристика навчального курсу (структура залікового кредиту)
<p>Кількість кредитів ECTS: 5,0</p> <p>Загальна кількість годин: 150</p> <p>Тижневих годин: 4</p>	<p>081 «Право»</p> <p>«Бакалавр»</p>	<p>Вибіркова</p> <p>Лекції: 26</p> <p>Практичні заняття: 24</p> <p>Індивідуальна робота: 30</p> <p>Самостійна робота: 70</p> <p>Вид контролю</p>

Організація поточного контролю

Оцінювання знань студентів з курсу «Юридична служба в органах державної влади та місцевого самоврядування» здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК). Загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідні частини навчальної програми з навчальної дисципліни «Юридична служба в органах державної влади та місцевого самоврядування», засвоєння якої відповідно перевіряється під час ПК.

Завданням ПК є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу частини курсу, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань.

Об'єктами поточного контролю знань студентів з Юридичної служби в органах державної влади та місцевого самоврядування є успішність студентів на практичних заняттях та виконання контрольної роботи.

Оцінювання результатів ПК здійснюється викладачем наприкінці вивчення курсу.

Критеріями оцінювання ПК є:

а) систематичність, активність та успішність роботи студента на практичних заняттях – від 0 до 3 балів;

б) оцінка за індивідуальну роботу (згідно із вимогами) – від 0 до 8 балів;

в) самостійна робота студентів (виконання аналітичних та інших завдань) – від 0 до 5 балів;

б) оцінка за контрольну роботу (у тому числі у формі тестів) – від 0 до 8 балів.

Виконання контрольної роботи може проводитися у формі тестування.

Конкретний перелік тестів, їх критерії оцінювання визначаються кафедрою і доводяться до відома студентів на початку навчального року.

Підсумковий бал за результатами ПК оформляється під час останнього практичного заняття відповідного семестру.

Загальна кількість балів за ПК складає 60 балів. Результати ПК знань студентів вносяться до відомості обліку поточної успішності та є основою для визначення загальної успішності і враховуються при виставленні балів за підсумковий контроль знань (ПКЗ).

Студент допускається до складання заліку за умови отримання ним не менше 30 балів за результатами практичних занять, виконання самостійної роботи, індивідуальної роботи, підсумкової контрольної роботи.

У разі невиконання завдань ПК з об'єктивних причин, студенти мають право, за дозволом декана (викладача), скласти їх до останнього практичного заняття. Час та порядок складання визначає деканат та кафедра.

8. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА – індивідуальне навчально-дослідне завдання

Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого» індивідуальна робота студентів з курсу юридична служба в органах державної влади та місцевого самоврядування може включати в себе:

- 1) участь у роботі студентського наукового гуртка, студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах;
- 2) написання есе та їх презентацію на практичному занятті;
- 3) анотацію прочитаної додаткової літератури, бібліографічний опис літератури;
- 4) конспектування монографічної літератури;

- 5) підготовку й опублікування наукової статті, тез наукової доповіді на конференції;
- 6) збір та аналіз нормативно-правових актів за темами (питаннями теми);
- 7) аналіз судової практики з окремих питань дисципліни.

Вибір студентом видів індивідуальної роботи здійснюється за узгодженням з викладачем. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуальної роботи здійснює викладач. За індивідуальну роботу студент максимально може отримати 8 балів.

9. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття та правове регулювання державної служби
2. Загальні вимоги до державних службовців.
3. Права та обов'язки державних службовців за Законом України «Про державну службу».
4. Класифікація прав та обов'язків державних службовців.
5. Гарантії та заохочення державних службовців, їх види.
6. Особливості відповідальності державних службовців.
7. Проходження державної служби. Організація роботи та періодична атестація державних службовців.
8. Поняття муніципальної служби, її ознаки.
9. Муніципальні службовці, статус, права та обов'язки.
10. Право на службу в органах місцевого самоврядування.
11. Умови прийняття на муніципальну службу.
12. Класифікація посад в органах місцевого самоврядування, ранги посадових осіб місцевого самоврядування.
13. Порядок проведення атестації муніципальних службовців.
14. Підстави припинення муніципальної служби.
15. Міжнародні стандарти муніципальної служби.
16. Європейський досвід муніципальної служби та його впровадження в Україні.
17. Дисциплінарна відповідальність муніципальних службовців: поняття, умови, підстави.
18. Поняття юридичної служби в органах державної влади.
19. Правове регулювання юридичної служби.
20. Принципи організації юридичної служби.
21. Завдання юридичної служби.
22. Форми і методи роботи в діяльності юридичної служби.
23. Поняття та структура юридичного департаменту як форми організації юридичної служби.

24. Сутність управління, відділу та сектору як форми організації юридичної служби.
25. Діяльність апарату Президента України щодо правового забезпечення роботи Президента.
26. Апарат Верховної Ради України та його завдання.
27. Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України, його структура, завдання та функції.
28. Напрямки удосконалення діяльності з юридичного забезпечення Верховної Ради України.
29. Юридичне забезпечення роботи Кабінету Міністрів України.
30. Основні напрямки юридичної діяльності по забезпеченню роботи центральних органів виконавчої влади.
31. Юридична служба місцевих державних адміністраціях: правовий статус, порядок діяльності.
32. Поняття юридичної служби в місцевому самоврядуванні.
33. Нормативно-правове регулювання діяльності юридичної служби.
34. Локальні акти місцевої ради та виконавчих органів щодо організації юридичного супроводу.
35. Принципи діяльності юридичної служби.
36. Місце і роль муніципальної служби в муніципальному менеджменті.
37. Права та обов'язки юридичної служби.
38. Порядок формування юридичної служби. Практика створення юридичних підрозділів місцевих рад та виконавчих органів в Україні.
39. Функції юридичної служби.
40. Нормативно-правове забезпечення реалізації функцій та повноважень юридичних служб органів місцевого самоврядування.
41. Особливості загально-правової роботи.
42. Процедури здійснення організаційно-договірної діяльності.
43. Робота зі зверненнями громадян, претензійно-позовної діяльність в місцевому самоврядуванні.
44. Керівник юридичної служби.

45. Розподіл обов'язків в юридичному підрозділі.
46. Посадова інструкція службовця.
47. Порядок заміщення вакантних посад в органах місцевого самоврядування, що здійснюють юридичний супровід органів та посадових осіб.
48. Проблеми правового регулювання службової діяльності та юридичної служби.
49. Проблеми організації діяльності з юридичного забезпечення інтересів місцевого самоврядування.
50. Корупція як деструктивний фактор публічної служби.

Навчальне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК

ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЮРИДИЧНА СЛУЖБА В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ»

(галузь знань 081 «Право»

Ступінь підготовки «Бакалавр»)

Укладачі: Серьогіна Світлана Григорівна,
Лялюк Олексій Юрійович,
Бодрова Ірина Іванівна,
Петришина Марина Олександрівна,
Чиркін Антон Сергійович
Муртіщева Аліна Олександрівна
Болдирев Сергій Вячеславович,
Стешенко Тетяна Віталіївна,
Соляннік Костянтин Євгенович,
Закоморна Катерина Олександрівна,,
Фролов Олександр Олександрович,
Гринчак Алла Анатоліївна,
Маринів Андрій Володимирович,
Попрошаєва Олена Андріївна,
Фоміна Світлана Валеріївна,
Омелько Іван Іванович,
Шутова Ольга Сергіївна

Відповідальна за випуск С.Г. Серьогіна